

Sygn. akt III KK 445/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2019 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie A.S. skazanego z art. 223 § 1 k.k.,

kasacji Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego, od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 31 marca 2016 r., sygn. akt XI K (...),

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 11 lutego 2016 r. Prokurator Rejonowy w B. skierował w sprawie 1 Ds (...) do Sądu Rejonowego w B. wniosek o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. wobec A.S. oskarżonego o to, że w dniu 6 grudnia 2015 r. w B., przy ul. W., używając noża dopuścił się czynnej napaści na funkcjonariusza Policji młodszego aspiranta T.F. podczas i w związku z wykonywanymi przez niego czynnościami służbowymi w ten sposób, iż podczas

interwencji funkcjonariuszy Policji w hostelu wyjął z kieszeni spodni nóż sprężynowy, który otworzył, a następnie w celu zadania ciosu nożem wykonał gwałtowny ruch w kierunku klatki piersiowej funkcjonariusza Policji T.F. – a więc oskarżonego o przestępstwo z art. 223 § 1 k.k.

W dniu 22 stycznia 2016 r. A.S. złożył bowiem ustne oświadczenie do protokołu przesłuchania w charakterze podejrzanego o wydanie wobec niego wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie za ten czyn kary 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary 2 lat ograniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania pracy zarobkowej i powstrzymywania się od nadużywania alkoholu (k. 67).

Na posiedzeniu w dniu 31 marca 2016 r. prokurator wniósł o wydanie wyroku zgodnie z wnioskiem, z modyfikacją dotyczącą wymiaru kary pozbawienia wolności, poprzez orzeczenie jej w wysokości 8 miesięcy oraz orzeczenie obowiązków, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 4 i 5 k.k., składających się na karę ograniczenia wolności, poprzez orzeczenie jedynie obowiązku powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, a także dodatkowo wniósł o zwolnienie oskarżonego z kosztów postępowania. Obecny na posiedzeniu oskarżony zgodził się na wydanie orzeczenia w omawianym trybie, przy uwzględnieniu zaproponowanej przez prokuratora modyfikacji treści wniosku (k. 163).

Sąd Rejonowy w B. uwzględniając zmodyfikowany wniosek prokuratora, wyrokiem z dnia 31 marca 2016 r., sygn. akt XI K (...), orzekł w następujący sposób:

- 1/ oskarżonego A.S. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, to jest przestępstwa z art. 223 § 1 k.k. - i za to na podstawie art. 223 § 1 k.k. w zw. z art. 37b k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 5 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i karę 2 lat ograniczenia wolności, zobowiązując go w ramach tej kary do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu;
- 2/ na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodu rzeczowego w postaci noża sprężynowego z metalową rękojeścią i zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów i opłat, obciążając nimi Skarb Państwa.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron procesowych i uprawomocnił się z dniem 11 kwietnia 2016 r. Wprawdzie Prokurator Rejonowy w B. skierował w dniu 29 kwietnia 2016 r. do Sądu Rejonowego w B. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku wraz z apelacją od wskazanego wyżej wyroku z dnia 31 marca 2019 r., jednakże Sąd postanowieniem z dnia 6 czerwca 2016 r. nie uwzględnił tego wniosku (k. 191 – 196, 211).

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł od tego orzeczenia kasację. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości na korzyść skazanego A.S. i na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 3 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na uwzględnieniu przez sąd zmodyfikowanego na posiedzeniu przez prokuratora i uzgodnionego z oskarżonym, merytorycznie wadliwego wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie wobec oskarżonego za przypisany mu czyn z art. 223 § 1 k.k. kary mieszanej w wymiarze 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary 2 lat ograniczenia wolności z obowiązkiem, w ramach tej kary, powstrzymywania się od nadużywania alkoholu, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego - art. 37b k.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), gdyż uwzględniając górną granicę ustawowego zagrożenia za przestępstwo z art. 223 § 1 k.k., stanowiące podstawę skazania, możliwe było tylko orzeczenie w ramach kary mieszanej kary pozbawienia wolności w wymiarze do 6 miesięcy.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna i należało ją uwzględnić. Należało zgodzić się ze skarżącym, że wskutek uwzględnienia przez sąd merytorycznie wadliwego wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego w postaci art. 37b k.k.

W czasie orzekania przez Sąd Rejonowy w B., tj. w dniu 31 marca 2016 r., art. 37b k.k. przewidywał, że „w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat - 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wolności do lat 2. W pierwszej kolejności wykonuje się wówczas karę pozbawienia wolności, chyba że ustawa stanowi inaczej”.

Na podstawie tego przepisu możliwe było więc wymierzenie kary mieszanej, w przypadku której kara pozbawienia wolności nie mogła przekraczać 6 miesięcy pozbawienia wolności – w sytuacji, gdy górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat. Tak też w niniejszej sprawie górna granica zagrożenia ustawowego za czyn określony w art. 223 § 1 k.k. wynosi 10 lat. Sąd Rejonowy w B. na mocy zaskarżonego wyroku wymierzył zaś w ramach kary mieszanej uregulowanej w tym przepisie, uwzględniając błędnie sformułowany wniosek prokuratora, karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, a zatem o dwa miesiące wyższą niż było to zgodnie z prawem możliwe.

Słusznie też zwrócił uwagę skarżący podmiot na to, że Sąd uwzględniając wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k. i wydając wyrok w tej sprawie, orzekł w oparciu o przepis art. 44 § 2 k.k. przepadek dowodu rzeczowego w postaci noża sprężynowego, który to przepadek nie był objęty treścią uzgodnień prokuratora z oskarżonym. W takiej sytuacji zaś tej kwestii nie mógł rozstrzygać wydany na podstawie błędnego wniosku wyrok.

Nie ulega wątpliwości, że w razie złożenia przez prokuratora wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy na podstawie art. 335 k.p.k., na sędzie spoczywa obowiązek przeprowadzenia kontroli tego wniosku z punktu widzenia zgodności z przepisami obowiązującego prawa. W szczególności sąd powinien zbadać zgodność wszystkich propozycji zawartych we wniosku z regułami obowiązującego prawa materialnego, w tym również dokonać właściwej oceny proponowanych kar. Nie wolno zatem Sądowi zaakceptować warunków porozumienia uzgodnionych wprawdzie między prokuratorem i oskarżonym, ale naruszających przepisy prawa materialnego. Stwierdzenie, że treść wniosku

pozostaje w sprzeczności z prawem materialnym lub narusza prawo procesowe, obliuguje sąd do wskazania stronom konieczności dokonania odpowiednich zmian, a w wypadku braku akceptacji dla tych modyfikacji ze strony podmiotów uprawnionych do zajmowania stanowiska w tej materii – sprawa powinna podlegać rozpoznaniu na zasadach ogólnych (*zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 25 czerwca 2015 r., II KK 144/15, LEX nr 1750141; 25 września 2012 r., IV KK 163/12, LEX nr 1226727; 10 czerwca 2015 r., V KK 96/15, LEX nr 1744200*). Na orzekającym Sądzie ciążył więc obowiązek zbadania wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym i to mimo zaakceptowania przez oskarżonego A.S. warunków skazania przedstawionych przez prokuratora, w tym w postaci zmodyfikowanej na posiedzeniu.

W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 3 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu przez sąd merytorycznie wadliwego wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego. Sąd Rejonowy w B. powinien był dostrzec powyższe uchybienia merytoryczne wniosku prokuratora i zasygnalizować je prokuratorowi. Niespełnienie przesłanek z art. 335 § 1 k.p.k. w zw. z art. 343 § 3 i § 7 k.p.k., które umożliwiały wydanie orzeczenia na posiedzeniu, nie pozwalało Sądowi na uwzględnienie wniosku prokuratora. Skoro jednak tego nie uczynił, to tym samym dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia wskazanych w kasacji przepisów prawa karnego procesowego, a w konsekwencji również przepisów prawa materialnego, w postaci art. 37b k.k. i art. 44 § 2 k.k.

W rezultacie tych uchybień Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

as